

İÇİNDEKİLER

BEŞİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	vii
ÖNSÖZ.....	ix
GRAFİK LİSTESİ.....	xix
TABLO LİSTESİ.....	xxiii
KUTU LİSTESİ.....	xxvi
KISALTMALAR.....	xxvii
SİMGELER.....	xxix

<i>bölüm</i> 1. GİRİŞ.....	3
1.1 Potansiyel Büyüme Hızı ve Para Politikası.....	4
1.2 Fiyat İstikrarı ve Para Politikası.....	10
1.3 Finansal İstikrar ve Para Politikası.....	12
1.4 Krizlerde Faiz Haddi, Döviz Kuru ve Döviz Rezervi.....	14
1.5 Para Arzı mı, Kısa Vadeli Faiz mi? Merkez Bankaları Hangisini Kullanıyorlar?.....	19
SONNOTLAR.....	21

<i>bölüm</i> 2. PARA TALEBİ.....	25
2.1 Paranın İlk İşlevi: Değişim Aracı Olarak Para.....	27
2.2 Paranın Diğer İşlevleri: Hesap Birimi ve Değer Saklama Aracı Olarak Para.....	28
2.3 Paranın işlevsizliği.....	29
2.4 Fayda Fonksiyonunda Para.....	32
2.5 Geçmişten Günümüze Bazı Para Talebi Kuramlarına Kısa Bir Bakış.....	33
2.6 Elektronik Devrim ve Para.....	39
2.7 'Başkalarının Parasını Kullanmak': Dolarizasyon.....	41
2.8 Uygulama: Türkiye'de Bazı Parasal Büyüklüklerin Gelişimi ve Bir Dolarizasyon Göstergesi olarak Yabancı Para Mevduatı.....	42
Ek 1.....	45
SORULAR.....	49
SONNOTLAR.....	50

bölüm 3.	PARA ARZI	55
3.1	TCMB Bilançosu	55
3.2	Para Tabanının Yaratılışı.....	63
3.3	Basit Bir Para Yaratma Modeli.....	71
3.4	M1 Para Çarpanının Türetilmesi.....	76
3.5	Uygulama 1: Genel Yönetim Bütçesi.....	77
3.6	Uygulama 2: Ödemeler Dengesi	80
3.7	Uygulama 3: Para Çarpanları.....	83
	SORULAR.....	85
	SONNOTLAR.....	86
bölüm 4.	FAİZ HADDİNİN BELİRLENMESİ	89
4.1	Bugünkü Değer ve İç Getiri Oranı	90
4.2	Vadeye Kadar Verim	95
4.3	Getiri Oranı ve Reel Faiz	97
4.4	Faiz Haddinin Düzeyi Nasıl Belirleniyor?.....	100
4.5	Risk ve Faiz	109
4.6	Faiz Hadlerinin Vade Yapısı Nasıl Belirleniyor?.....	118
4.7	Uygulama: Türkiye’de Faiz Hadlerinin Yapısı ve Düzeyi.....	122
	SORULAR.....	126
	SONNOTLAR.....	127
bölüm 5.	DÖVİZ KURUNUN BELİRLENMESİ	131
5.1	Bazı Tanımlar: Nominal ve Reel Döviz Kuru.....	132
5.2	Tek Fiyat Yasası ve Satın Alma Gücü Paritesi.....	137
5.3	Kapsanmamış Faiz Haddi Paritesi.....	140
5.4	Bekleyişler, Yurtiçi Faiz Haddindeki Değişikliklerin Nedenleri ve Döviz Kuru	145
5.5	İktisadi Temeller, Balonlar ve Nominal Döviz Kuru.....	151
5.6	Döviz Kuru Modelleri Döviz Kurundaki Hareketleri Ne Ölçüde Açıklıyorlar?.....	156
5.7	Döviz Kuruna Mikro Yapısal Yaklaşım.....	157
5.8	Uygulama: Türkiye’de Yüksek Faiz Yüksek Döviz Kuru Dönemi: 2001 Krizi Sonrası	162
Ek 1.	Geçmişten Günümüze Bazı Döviz Kuru Kuramlarına Kısa Bir Bakış	164
	SORULAR.....	170
	SONNOTLAR.....	171
bölüm 6.	EKONOMİNİN GENEL DENGESİ	177
6.1	IS-LM: Kısa Dönemde ve Kapalı Ekonomide Ekonominin Genel Dengesi.....	177
6.2	IS-LM-AS: Orta Dönemde ve Kapalı Ekonomide Ekonominin Genel Dengesi.....	184

6.3	Kısa Dönemde ve Açık Ekonomide Genel Denge.....	191
6.4	IS-PP-AS: Faiz Haddini Belirleyen Bir Merkez Bankası ve Genel Denge	196
6.5	Uygulama 1: Türkiye’de Ekonomiye Duyulan Güven ve Özel Yatırım Harcamaları	209
6.6	Uygulama 2: Özel Yatırım ve Tüketim Harcamalarının Göreli Oynaklığı.....	210
	SORULAR	211
	SONNOTLAR	212

<i>bölüm</i> 7.	PARASAL AKTARMA KANALLARI	215
7.1	Geleneksel Faiz Kanalı	215
7.2	Banka Kredisi Kanalı.....	220
7.3	Kredi Tayinlaması ve Finansal İvmelendirici	227
7.4	Uygulama: Türkiye’de Parasal Aktarma Kanallarının Bazıları Üzerine Gözlemler.....	232
	SORULAR	238
	SONNOTLAR	240

<i>bölüm</i> 8.	ENFLASYONUN NEDENLERİ	245
8.1	Enflasyondan Neden Hoşlanmıyoruz?	246
8.2	Türkiye’de Enflasyon.....	247
8.3	Toplam Arz, Toplam Talep ve Enflasyon.....	249
8.4	Her Parasal Genişleme Enflasyonist midir?	252
8.5	Parasal Genişlemenin Nedenleri-1: Ekonomiyi Canlandırıp İşsizliği Azaltmak İsteği.....	255
8.6	Parasal Genişlemenin Nedenleri-2: Bütçe Açıkları, Senyoraç Gelirleri ve Enflasyon	262
8.7	Endeksleme ve Enflasyon	267
8.8	Uygulama 1: Enflasyon-Parasal Genişleme İlişkisi Açısından 2000 Öncesinde Türkiye Ekonomisine Kısa Bir Bakış.....	268
8.9	Uygulama 2: 1996-1999 Döneminde Enflasyon Kadar Döviz Kuru Artışı Politikası	271
Ek 1.	Barro-Gordon Modelinin Çözümü	272
	SORULAR	274
	SONNOTLAR	276

<i>bölüm</i> 9.	FİNANSAL SİSTEMDE SORUNLAR	281
9.1	Bilanço Bozuklukları.....	282
9.2	Sistemik Risk ve Likidite Yetmezliği	288
9.3	Uygulama: 2001 Krizi Öncesinde Türkiye’de Finansal İstikrar	290
	SORULAR	295
	SONNOTLAR	295

bölüm 10.	PARA POLİTİKASININ AMAÇLARI	299
	10.1 Fiyat İstikrarı.....	299
	10.2 Finansal İstikrar.....	301
	10.3 Uygulama 1: TCMB'nin Amaçları.....	311
	10.4 Uygulama 2: Türkiye'de Finansal İstikrarı ve Fiyat İstikrarını Sağlamayı Amaçlayan Kurumlar Arasında Eşgüdüm.....	313
	SORULAR.....	313
	SONNOTLAR.....	314

bölüm 11.	MERKEZ BANKASI BAĞIMSIZLIĞI	319
	11.1 Parasal Genişlemeye Gitmenin ve Faiz Haddini Gereğinden Çok Daha Düşük Tutmanın Dayanılmaz Çekiciliği.....	319
	11.2 Para Otoritelerinin Kısıtlanması: Kurallar mı? Duruma Göre Uygulamalar mı?.....	324
	11.3 Merkez Bankası Bağımsızlığı.....	325
	11.4 Merkez Bankası Bağımsızlığı Hakkında Farklı Görüşler.....	331
	11.5 Uygulama: Türkiye'de Merkez Bankası Bağımsızlığı.....	332
	Ek 1. Nordhaus Modelinin Çözümü.....	333
	SORULAR.....	337
	SONNOTLAR.....	338

bölüm 12.	MALİYE POLİTİKASI İLE PARA POLİTİKASI ARASINDAKİ ETKİLEŞİM	341
	12.1 Bazı Gözlemler.....	341
	12.2 Kamu Borcu.....	344
	12.3 Kamu Borç Dinamiği ve Faiz Oranı.....	347
	12.4 Sevimsiz Monetarist Aritmetik.....	350
	12.5 Mali Baskınlık ve Parasal Baskınlık.....	354
	12.6 Uygulama: Türkiye'de 2001 Krizi Sonrasında Mali Baskınlık.....	355
	Ek 1. Kamu Borcu Bölümündeki Denklemlerin Türetilişi.....	358
	Ek 2. Borç Dinamiğine ve Sevimsiz Monetarist Aritmetiğe İlişkin Denklemlerin Türetilişi.....	362
	SORULAR.....	364
	SONNOTLAR.....	365

bölüm 13.	PARA POLİTİKASI REJİMLERİ-1: PARASAL KONTROL VE DÖVİZ KURUNA DAYALI REJİMLER	369
	13.1 Parasal Kontrol.....	370
	13.2 Döviz Kuruna Dayalı Rejimler.....	375
	13.3 Uygulama: Parasal Kontrol ve Artış Hızı Sabit Döviz Kuru Rejimi Varken Para Politikası: 2001 Krizinde Türkiye'de Para Politikası.....	385
	SORULAR.....	388
	SONNOTLAR.....	389

bölüm 14. PARA POLİTİKASI REJİMLERİ-2: ENFLASYON HEDEFLEMESİ	393
14.1 Enflasyon Hedeflemesi Uygulayan Bir Merkez Bankasının Amacı.....	394
14.2 Politika Faizinin Belirlenmesi.....	396
14.3 Enflasyon Hedeflemesinin Ön Koşulları	403
14.4 Şeffaflık ve Hesap Verme İlkeleri	407
14.5 Tasarım.....	407
14.6 Taylor Kuralı ve Enflasyon Hedeflemesi.....	412
14.7 Finansal İstikrarı da Gözetilen Enflasyon Hedeflemesi.....	413
14.8 Uygulama: Türkiye’de 2002-2009 Döneminde Enflasyon Hedeflemesi	420
SORULAR.....	433
SONNOTLAR.....	435

bölüm 15. PARA POLİTİKASININ ARAÇLARI	439
15.1 Kısa Vadeli Faiz Haddi ve Koridor (Kanal) Sistemi.....	440
15.2 Bankacılık Sisteminin Likidite Talebi ve Likidite Arzı.....	445
15.3 Likidite Yönetimi.....	446
15.4 İletişim Politikası.....	450
15.5 Döviz Kuru Politikası Araçları.....	451
15.6 Uygulama 1: TCMB’nin Araçları.....	454
15.7 Uygulama 2: TCMB’nin Uyguladığı Yeni Para Politikası ve Kullandığı Yeni Araçlar.....	461
15.8 Uygulama 3: Türkiye’de Bankacılık Sistemine Likidite Arzını Belirleyen Faktörler	467
15.9 Uygulama 4: Türkiye’de Aktarma Mekanizmasının Başlangıcı: Politika Faizi ve Diğer Faizler.....	480
Ek 1. TCMB’nin Likidite Yönetim İşlemlerine Dair Bazı Ayrıntılar.....	481
SORULAR.....	487
SONNOTLAR.....	488

bölüm 16. KIRILGANLIK BASKINLIĞI	493
16.1 İflas Riski ve Faiz.....	494
16.2 İflas Riski, Faiz ve Kur	499
16.3 İflas Riskinin Kredi Piyasası Yoluyla Toplam Talebe Etkisi	509
16.4 Uygulama: Ekonomiyi Canlandırmak: Nasıl?.....	512
Ek 1. Çoklu Denge	518
Ek 2. Bazı Denklemlerin Türetilmesi.....	524
SORULAR.....	525
SONNOTLAR.....	526

bölüm 17. FİNANSAL KRİZ KURAMLARI	531
17.1 Krizler Sırasında Oluşan Hareketler.....	531
17.2 Birinci Kuşak Kriz Modelleri.....	537

17.3 İkinci Kuşak Kriz Modelleri.....	545
17.4 Üçüncü Kuşak Kriz Modelleri.....	547
Ek 1. Birinci Kuşak Kriz Modelinin Çözümü.....	549
Ek 2. İkinci Kuşak Kriz Modelinin Çözümü.....	550
SORULAR.....	552
SONNOTLAR.....	554
<i>bölüm 18.</i> 2001 TÜRKİYE ve 2007-(?) KÜRESEL KRİZLERİ.....	557
18.1 2001 Krizi.....	557
18.2 Küresel Kriz.....	562
SORULAR.....	585
SONNOTLAR.....	586
YANITLAR.....	587
KAYNAKÇA.....	623
DİZİN.....	635

GRAFİK LİSTESİ

1. GİRİŞ	3
1. Türkiye'nin reel GSYH'si: 1950-2012.....	4
2. Türkiye'nin büyüme oranı: 1951-2012.....	5
3. Türkiye'nin satın alma gücü ile ölçülen kişi başına gelirinin ABD'nin aynı şekilde ölçülen kişi başına gelir düzeyine oranı: 1950-2010.....	6
4. Türkiye'deki enflasyon ile ABD'deki enflasyon arasındaki fark: 1980-2012.....	10
5. 1981-2008 döneminde dünyada parasal genişleme ve tüketici enflasyonu.....	11
6. Döviz kuru ve gecelik faiz: Ocak 2000-Aralık 2001.....	15
7. TCMB'nin döviz rezervi: Ocak 2000-Aralık 2001.....	16
8. Yunanistan'ın 5 yıl vadeli CDS primi: 1 Ocak 2008- 14 Eylül 2011.....	17
9. İrlanda ve Portekiz'in 5 yıl vadeli CDS primleri: 1 Ocak 2008-16 Nisan 2013.....	18
10. İspanya ve İtalya'nın 5 yıl vadeli CDS primleri: 1 Ocak 2008-16 Nisan 2013.....	19
11. TCMB'nin bankalara borç verme ve bankalardan borç alma faizi ile bankalararası piyasada gerçekleşen faizin gelişimi: 2 Ocak 2006-26 Nisan 2013.....	20
2. PARA TALEBİ	25
1. Bireyin bütçesine ilişkin zaman çizelgesi.....	30
2. Baumol-Tobin modelinde elde tutulan paranın zamanla izlediği yol.....	36
3. Baumol-Tobin modelinde elde tutulan paranın zamanla izlediği yol.....	37
4. Dolaşımdaki paranın, yabancı para mevduat hariç M2'ninve M2'nin GSYH'ye yüzde oranları: 1986-2012.....	43
5. Döviz mevduatının M2 içindeki yüzde payı: Ocak 1986 -Şubat 2013.....	45
3. PARA ARZI	55
1. Borç stokunun gösterimi.....	64
2. GSYH büyüme oranı ve cari işlemler dengesi/GSYH oranı: 1990-1999.....	82
3. GSYH büyüme oranı ve cari işlemler dengesi/GSYH oranı: 2000-2012.....	83
4. M1 çarpanı: Ocak 2006-Nisan 2013.....	84
5. M2 ve M2'nin yabancı para cinsinden mevduat dışında kalan kısmının çarpanları: Ocak 2006-Nisan 2013.....	84
4. FAİZ HADDİNİN BELİRLENMESİ	89
1. Faiz haddi ve enflasyona ilişkin kitapta kullanılan zamanlama.....	100
2. Tahvil talebi.....	101
3. Tahvil talebinin fiyattan bağımsız olarak değişmesi.....	102
4. Tahvil arzı.....	104
5. Tahvil arzının fiyattan bağımsız olarak değişmesi.....	105
6. Tahvil piyasasında denge.....	106
7. Servet artışının tahvil piyasasındaki dengeye etkisi.....	107
8. Beklenen enflasyondaki artışının tahvil piyasasındaki dengeye etkisi.....	108

9. Bir tahvilin riskinin diğerine göre yükselmesinin risk-yansız yatırımcıların olduğu bir piyasada yarattığı fiyat hareketleri.....	111
10. Üç farklı verim eğrisi.....	118
11. Üç ay vadeli mevduatın bileşik faizi: Ocak 1985-Nisan 2013.....	123
12. Tüketici (ihtiyaç, konut ve taşıt) kredisi faizi: Ocak 2002-Nisan 2013.....	123
13. Verim eğrisi: 1 Temmuz 2008 ve 27 Ekim 2008.....	124
14. Verim eğrisi: 1 Temmuz 2010 ve 4 Ekim 2010.....	125
5. DÖVİZ KURUNUN BELİRLENMESİ	131
1. Aylık ortalama nominal döviz kuru: Ocak 1996-Nisan 2013.....	133
2. Reel döviz kuru: Ocak 1996-Nisan 2013.....	136
3. Kapsanmamış faiz haddi paritesi.....	143
4. Kapsanmamış faiz haddi paritesi.....	144
5. Döviz kuru beklentilerindeki kötüleşme ve merkez bankasının faiz haddini artırmasının etkileri.....	147
6. Yüksek faiz-düşük kur dengesi.....	148
7. Yüksek faiz-yüksek kur dengesi.....	149
8. 2001 krizi sonrasında gösterge faiz ve lira/sepet kurunun hareketi: 15 Mayıs 2001-31 Aralık 2001.....	162
9. Gösterge faiz ve lira/sepet kurunun hareketi: 2 Ocak 2004-30 Haziran 2004.....	163
10. Aylık ortalama nominal döviz kuru: Ocak 2000-Nisan 2002.....	166
11. Fiyat hareketlerinin esnek olmadığı Dornbusch'un parasalcı modelinde nominal döviz kurunun hareketi.....	167
6. EKONOMİNİN GENEL DENGESİ	177
1. Mal piyasasında denge: IS eğrisi.....	180
2. Para piyasasında denge: LM eğrisi.....	182
3. Mal ve para piyasasında birlikte denge: IS-LM.....	183
4. Mal ve para piyasalarını birlikte dengeye getiren toplam talep eğrisi: AD.....	185
5. Toplam arz eğrisi: AS.....	188
6. Orta dönem dengesi.....	190
7. Açık ekonomide kısa dönem dengesi.....	194
8. Para politikası eğrisi.....	198
9. IS eğrisi.....	200
10. IS-PP dengesi.....	201
11. Toplam talep eğrisi AD.....	202
12. IS ve PP.....	204
13. Toplam arz ve toplam talep.....	205
14. Sabit döviz kuru rejimi altında IS-PP.....	207
15. Sabit döviz kuru rejiminde yurtdışı gelir düzeyinin düşmesinin etkileri.....	208
16. Reel kesim güven endeksi ve reel özel yatırım harcamaları: 1999Ç1-2013Ç1.....	209
17. Reel özel yatırım ve tüketim harcamaları: 1999Ç1-2013Ç1.....	210

7. PARASAL AKTARMA KANALLARI	215
1. Fonlarını bir ay süreyle gecelik vadede merkez bankasına satmak isteyen bir ticari bankanın karşılaştığı politika faizleri.....	217
2. Mal ve kredi piyasasında denge: CC eğrisi.....	225
3. Ekonominin dengesi: CC ve LM.....	226
4. Kredi tayınlaması.....	230
5. Tüketici kredileri ve toplam kredilerin reel değerleri: Haziran 2000-Nisan 2013.....	235
6. Özel yatırım harcamaları ve reel toplam kredide yıllık yüzde değişim: 1999Ç1-2013Ç1.....	236
7. Özel tüketim harcamaları ve reel tüketici kredisi: 2001Ç1-2013Ç1.....	237
8. Enflasyonun Nedenleri.....	245
8. ENFLASYONUN NEDENLERİ	245
1. Türkiye’de yıllık ortalama enflasyon: 1939-2012.....	248
2. Türkiye’de tüketici enflasyonu: Ocak 1965-Nisan 2013.....	249
3. 1981-2008 döneminde dünyada parasal genişleme ve tüketici enflasyonu.....	254
4. Senyoraaj gelirleri ile para arzı artış hızı arasındaki ilişki.....	264
5. TCMB’nin bütçeyi finanse etmek için açtığı kredilerin GSYH’ye oranı ile yıllık ortalama tüketici enflasyonu arasındaki ilişki:1980-1996.....	270
11. MERKEZ BANKASI BAĞIMSIZLIĞI	319
1. Nordhaus modelinde işsizlik oranının hareketi.....	321
2. Nordhaus modelinde enflasyonun hareketi.....	322
3. Merkez bankası bağımsızlığı ve enflasyon.....	330
12. MALİYE POLİTİKASI İLE PARA POLİTİKASI ARASINDAKİ ETKİLEŞİM	341
1. Türkiye’de kamu borcunun GSYH’ye oranı: 1990-2012.....	342
2. Türkiye’de kamunun iç ve dış borçlarının GSYH’ye oranları: 1990-2012.....	343
3. Hazine’nin iç borçlanma ihalelerinde ortaya çıkan reel faiz: 2002-2012.....	343
4. Yerli para cinsinden borçlanmanın ortalama vadesi: 2001-2012.....	344
5. Borç oranının farklı reel faiz ve faiz dışı bütçesi açığı düzeylerine karşı gelen değerleri.....	350
13. PARA POLİTİKASI REJİMLERİ-1: PARASAL KONTROL VE DÖVİZ KURUNA DAYALI REJİMLER	369
1. Parasal kontrol.....	371
2. Türkiye’nin kredi riski ve yükselen piyasa ekonomilerinin ortalama kredi riski: 1 Ocak 2004-31 Aralık 2004.....	383
3. Gecelik faiz ve DİBS ikincil piyasa gösterge faizi: 1 Ocak 2004-31 Aralık 2004.....	383
4. Bir ABD doları ve bir avrodan oluşan döviz sepefinin lira karşılığı: 1 Ocak 2004-31 Aralık 2004.....	384
14. PARA POLİTİKASI REJİMLERİ-2: ENFLASYON HEDEFLEMESİ	393
1. Temel enflasyon ve tüketici enflasyonu: Ocak 2004-Haziran 2013.....	410
2. Gecelik faiz ve DİBS ikincil piyasa gösterge faizi: 2 Ocak 2002-1 Haziran 2003.....	424

3. Gecelik faiz ve DİBS ikincil piyasa gösterge faizi: 1 Haziran 2003-31 Aralık 2005.	425
4. Türkiye'nin kredi riski: 3 Ocak 2000-31 Aralık 2009.	427
5. Bir avro ve bir dolardan oluşan sepetin lira karşılığı: 1 Ocak 2002-31 Aralık 2009.	429
6. Gecelik faiz ve DİBS ikincil piyasa gösterge faizi: 2 Ocak 2006-31 Aralık 2009.	429
7. Yıllık tüketici enflasyonu ile I endeksi ile ölçülen yıllık temel enflasyon arasındaki fark: Ocak 2004-Haziran 2013.	432
15. PARA POLİTİKASININ ARAÇLARI	439
1. Koridor sistemi uygulayan bir merkez bankasının borç verme ve borç alma faiz oranı.	441
2. Türkiye'de koridor sisteminin gelişimi: 8 Temmuz 2002-Temmuz 2013.	442
3. Koridor sistemi uygulayan bir merkez bankasının borç verme, borç alma ve politika faizi oranları.	444
4. TCMB'nin faiz koridoru, politika faizi ve ortalama fonlama maliyeti: 2 Ekim 2010-12 Temmuz 2013.	465
5. TCMB'nin politika faizi ve bankaların kendi aralarında yaptıkları işlemlerde ortaya çıkan faiz: 2 Ekim 2010-12 Temmuz 2013.	465
6. TCMB'nin politika faizi ve ikincil piyasa gösterge DİBS faizi: 2 Ocak 2002-16 Temmuz 2013.	480
16. KIRILGANLIK BASKINLIĞI	493
1. Risk ve faiz.	496
2. Risksiz reel faizin yükselmesinin etkileri.	497
3. Küresel kriz sırasında Ekim 2009 itibarıyla alınan ve alınacağı açıklanan iç talebi artırıcı maliye politikalarının GSYH'ye oranı ile 2007 yılında kamu borcunun GSYH'ye oranı arasındaki ilişki.	515
4. 2001 krizi ve küresel krizde mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış GSYH.	516
17. FİNANSAL KRİZ KURAMLARI	531
1. 1994 krizinde reel GSYH'nin hareketi.	535
2. Rusya krizinde reel GSYH'nin hareketi.	535
3. 2001 krizinde reel GSYH'nin hareketi.	536
4. Küresel krizde reel GSYH'nin hareketi.	536
5. Mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranları: Ocak 2005-Ocak 2013.	537
18. 2001 TÜRKİYE ve 2007-(?) KÜRESEL KRİZLERİ	557
1. Ülke gruplarına ait GSYH gelişimi: 2007Ç2-2010Ç2.	563
2. ABD'de mevsimlik hareketlerinden arındırılmış konut fiyatlarının bir yıl öncesinin aynı ayına göre yüzde değişimi: Ocak 1995-Aralık 2008.	564
3. ABD ipotekli konut kredisi stoku yüzde artışı: 2000-2010.	566
4. Üç aylık LIBOR ile üç aylık ABD Hazine bonolarının getirileri arasındaki fark: 1 Ocak 2007-21 Mayıs 2013.	576
5. FED'in politika faizi: 2 Ocak 2007-16 Mayıs 2013.	577

TABLO LİSTESİ

1. GİRİŞ	3
1. ABD'nin kişi başına gelirine oranla kişi başına gelirler.....	7
3. PARA ARZI	55
1. TCMB analitik bilançosu.....	56
2. Yeniden düzenlenmiş TCMB bilançosu.....	60
3. Mevduat bankaları bilançosu.....	62
4. Kısa vadeli avans kullanımının etkileri.....	65
5. Kısa vadeli avans kullanımı sonucu artan para tabanının azaltılması.....	65
6. İç borç ile finansman.....	66
7. İç borç ile finansman.....	66
8. İç borç ile finansman.....	67
9. Yabancı para cinsinden borç ile finansman.....	68
10. Yabancı para cinsinden borç ile finansman.....	68
11. Yabancı para cinsinden borç ile finansman.....	69
12. A Bankasının TCMB'ye DİBS satması.....	72
13. A Bankası kredi açıyor.....	72
14. B Bankasına mevduat yatırılıyor.....	73
15. B Bankası kredi açıyor.....	73
16. C Bankasına mevduat yatırılıyor.....	73
17. C Bankası kredi açıyor.....	74
18. Mevduat, kredi ve zorunlu karşılık artışı.....	74
19. Genel bütçe dengesi.....	79
20. Ödemeler dengesi.....	81
4. FAİZ HADDİNİN BELİRLENMESİ	89
1. Bugünkü değer hesaplaması: Düşük indirim oranı: Yüzde 10.....	92
2. Bugünkü değer hesaplaması: Yüksek indirim oranı: Yüzde 20.....	92
3. İç getiri oranı hesaplaması: Birinci proje.....	94
4. İç getiri oranı hesaplaması: İkinci proje.....	94
5. Beklenen getiri ve risk.....	112
6. Üç tahvilden oluşan bir portföyün beklenen getirisi ve standart sapması.....	114
7. Üç tahvilden oluşan bir portföyün beklenen getirisi ve standart sapması.....	115
8. Üç tahvilden oluşan bir portföyün beklenen getirisi ve standart sapması.....	115
5. DÖVİZ KURUNUN BELİRLENMESİ	131
1. Reel döviz kurunun ihracat ve ithalat açısından önemi.....	134
2. Reel döviz kurunun ihracat ve ithalat açısından önemi.....	135

8. ENFLASYONUN NEDENLERİ	245
1. Bir oyun.....	258
2. Basitleştirilmiş merkez bankası bilançosu.....	262
3. Konsolide bütçe açığı ve TCMB kaynakları (KVA) ile finansmanı.....	269
4. Döviz kuru artışı ve enflasyon: Kasım 1993-Aralık 1999.....	272
9. FİNANSAL SİSTEMDE SORUNLAR	281
1. Bankacılık sektörüne ilişkin göstergeler.....	291
2. 2001 krizi öncesinde özel ve kamu bankalarının yapısal özellikleri.....	293
3. Özel bankalarda ayrışma.....	294
10. PARA POLİTİKASININ AMAÇLARI	299
1. Çeşitli ülke gruplarında ortalama enflasyon.....	301
2. FED'in bilançosundan seçilmiş kalemler.....	306
12. MALİYE POLİTİKASI İLE PARA POLİTİKASI ARASINDAKİ ETKİLEŞİM	341
1. Makroekonomik göstergeler: Ocak 2001-Aralık 2001.....	357
2. Maliye politikası göstergeleri: 2001-2012.....	358
13. PARA POLİTİKASI REJİMLERİ-1: PARASAL KONTROL VE DÖVİZ KURUNA DAYALI REJİMLER	369
1. TCMB bilançosu, döviz kuru ve faiz hadleri.....	387
14. PARA POLİTİKASI REJİMLERİ-2: ENFLASYON HEDEFLEMESİ	393
1. Tüketici enflasyonu ve büyüme göstergeleri.....	426
15. PARA POLİTİKASININ ARAÇLARI	439
1. Analitik bilançonun farklı bir biçimi.....	468
2. TCMB'nin bankalardan kesin DİBS alımı.....	470
3. Repo.....	471
4. TCMB'nin depo vermesi.....	472
5. Reeskont kredisi.....	473
6. TCMB'nin bankalara kesin DİBS satımı.....	474
7. Ters repo.....	475
8. TCMB'nin depo alması.....	476
9. TCMB likidite senedi ihraç ediyor.....	477
10. Zorunlu karşılık oranı düşürülüyor.....	478
11. Zorunlu karşılık oranının yükseltilmesi.....	479
12. TCMB vaziyeti.....	481
13. TCMB analitik bilançosu ile vaziyeti arasındaki ilişkiler.....	482
14. TCMB'nin bankalardan kesin DİBS alımı.....	483
15. Repo.....	484

16. TCMB'nin depo vermesi.....	484
17. Reeskont kredisi.....	485
18. Ters repo.....	485
19. TCMB'nin depo alması.....	486
20. TCMB'nin likidite senedi ihraç etmesi.....	486
16. KIRILGANLIK BASKINLIĞI.....	493
1. Borç stokunun GSYH'ye oranı, reel döviz kuru, riskli reel faiz faktörü ve iflas riski.....	505
2. Küresel kriz nedeniyle alınan ve alınacağı söylenen önlemler ve bazı göstergeler.....	513
3. Çoklu denge.....	523
18. 2001 TÜRKİYE ve 2007-(?) KÜRESEL KRİZLERİ.....	557
1. Makroekonomik göstergeler.....	559
2. G-20 ülkelerinin aldıkları önlemler.....	579

KUTU LİSTESİ

5. DÖVİZ KURUNUN BELİRENMESİ	131
1. İşbilir (etkin) finansal piyasalar.....	154
10. PARA POLİTİKASININ AMAÇLARI	299
1. FED'in küresel krizde likidite politikası.....	305
2. Fiyat istikrarı ve finansal istikrar: Nasıl bir kurumsal yapı?.....	309
3. On yedinci yüzyılda Hollanda'da lale fiyatları.....	311
11. MERKEZ BANKASI BAĞIMSIZLIĞI	319
1. 1987-2003 döneminde Türkiye'de kamu kesiminin ürettiği mal ve hizmetlerin fiyatlarında politik devresel hareketler.....	323
12. MALİYE POLİTİKASI İLE PARA POLİTİKASI ARASINDAKİ ETKİLEŞİM	341
1. Ponzi sistemleri.....	353
13. PARA POLİTİKASI REJİMLERİ-1: PARASAL KONTROL VE DÖVİZ KURUNA DAYALI REJİMLER	369
1. Türkiye'de parasal programlama.....	373
2. IMF stand-by programlarında parasal kontrol.....	374
3. Türkiye'nin artış hızı önceden belli döviz kuru sistemi: Ocak 2000-Şubat 2001.....	380
4. FED'in 2004'teki politikasına ilişkin algılamada değişikliğin sonuçları.....	382
14. PARA POLİTİKASI REJİMLERİ-2: ENFLASYON HEDEFLEMESİ	393
1. Temel tüketici enflasyonu ve tüketici enflasyonu: 2004-2013.....	410
2. Nominal GSYH hedeflemesi.....	414
3. Türkiye'de örtük enflasyon hedeflemesinin doğuşu.....	423
15. PARA POLİTİKASININ ARAÇLARI	439
1. Para Politikası Kurulu kararı.....	455
2. Fiyat İstikrarı Ve Finansal İstikrar Açısından Gereken Faiz Oranının Farklılaşması.....	463
16. KIRILGANLIK BASKINLIĞI	493
1. 2010'un ilk yarısında Yunanistan tahvillerinin faizi ve ECB'nin faizi.....	498
2. Kaliteye yöneliş (güvenli limanlara kaçış).....	508
3. Büyüme yaratan mali sıkılaştırmalar.....	517
18. 2001 TÜRKİYE ve 2007-(?) KÜRESEL KRİZLERİ	557
1. Eşik altı krediler.....	565

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliđi
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BIST	: Borsa İstanbul (eski adı: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası)
Bundesbank	: Almanya Merkez Bankası
CDS	: Kredi temerrüt riski değişimi primi
CDO	: Teminatlandırılmış Borç Yükümlülüđü
CMO	: Teminatlandırılmış ipotekli konut kredisi yükümlülüğü
DİBS	: Devlet İç Borçlanma Senedi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
ECB	: Avrupa Merkez Bankası
EMBI	: Yükselen piyasa ekonomileri tahvil endeksi
ERM	: Döviz Kuru Mekanizması (Avrupa)
FED	: ABD Merkez Bankası
G-20	: 19 ülke ve Avrupa Birliđi'nden oluşan yirmi büyük ekonomi
GSYH	: Gayrisafi yurt içi hasıla
IMF	: Uluslararası Para Fonu
LIBOR	: Londra bankalararası borç verme faiz oranı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TMSF	: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TÜFE	: Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

SİMGELER

A	: Çalışılan saat başına üretim; işgücünün verimliliği		
AD	: Toplam talep	CC	: Kredi piyasasının dengede olduğu faiz ve gelir bileşenleri ve bu ilişkinin eğrisi
$APİ$: TCMB'nin açık piyasa işlemleri	CIH	: Ödemeler dengesi hesabında cari işlemler hesabı
AS	: Toplam arz	cov	: Kovaryans
B	: Lira cinsinden nominal tahvil stoku	ζ_{M1}	: M1 çarpanı
B^d	: Tahvil talebi	D	: Mevduat
B_M	: Tahvil miktarı	D_{TL}	: Lira cinsinden mevduat
B_r	: Reel tahvil stoku	D_{YP}	: Yabancı para cinsinden mevduat
B^S	: Tahvil arzı	DE_{Bn}	: n-yıl vadeli iskontolu tahvilin üzerinde yazılı değer (vade bitiminde ödenecek tutar)
B^{YP}	: Yabancı para cinsinden tahvil stoku	DE_{Kn}	: n-yıl vadeli kuponlu tahvilin üzerinde yazılı değer (vade bitiminde ödenecek tutar)
b	: Lira cinsinden nominal borç stokunun GSYH'ye oranı	Δ	: Birinci sıradan fark işlemcisi. X değişkeninin t dönemindeki değeri ile $t - 1$ dönemindeki değeri arasındaki fark: $\Delta X_t = X_t - X_{t-1}$
b^{YP}	: Yabancı para cinsinden nominal borç stokunun GSYH'ye oranı	δ	: Zaman tercih oranı
BD	: Bugünkü değer	DP	: Dolaşımdaki para
$BDTD$: Birikimli dış ticaret dengesi	DR	: Döviz rezervi
BM	: TCMB'de bankalar mevduatı (serbest+zorunlu)	DV	: TCMB'nin dış varlıkları
BO	: Bankaların toplam borçları	DY	: TCMB'nin dış yükümlülükleri
BSM	: TCMB'de bankalar serbest mevduatı	E	: Nominal döviz kuru
BSM'	: TCMB'de bankalar serbest mevduatı ve bankaların kasası	E^e	: Beklenen nominal döviz kuru
BZK	: TCMB'de bankaların zorunlu karşılıkları		
C	: Reel özel tüketim		
c	: Politika yapıcının sözünde		

$E_{TL/\$}$: Bir doların lira karşılığı	$\dot{I}HR$: İhracat
$E_{TL/€}$: Bir doların avro karşılığı	IS	: Mal piyasasının dengede olduğu faiz ve gelir bileşenleri ve bu ilişkinin eğrisi
$E(X)$: X'in beklenen değeri	$\dot{I}TH$: İthalat
EM	: Emisyon	k	: Paranın dolaşım hızının tersi
ε	: Nominal döviz kurunun artış oranı	ko	: Kâr oranı
ε_Q	: Reel döviz kurunun artış oranı	KA	: Kâr
ev	: Enflasyon vergisi	KAÇ	: Kamu açığı
$\exp(X)=e^X$: X değişkeninin exponensiyali	KAÇ _r	: Reel kamu açığı
F	: Fayda	KKR	: Kamuya açılan krediler
f	: İktisadi temeller	KR ^S	: Kredi arzı
fda	: Faiz dışı bütçe açığı/GSYH	KR ^d	: Kredi talebi
fdf	: Faiz dışı bütçe fazlası/GSYH	KU	: Kuponlu tahvilin kupon değeri
G	: Reel kamu harcamaları	KVA	: TCMB'nin kısa vadeli avansı
g_m	: Nominal para arzı artış hızı	L	: Kayıp fonksiyonu
g_y	: Reel gelir artış hızı	L ^D	: Politika yapıcı duruma göre davranırsa ortaya çıkan toplumsal maliyet
go	: Getiri oranı	L ^K	: Politika yapıcı sözünde durmazsa (kandırır) ortaya çıkan toplumsal maliyet
go ^e	: Beklenen getiri oranı	L ^{SD}	: Politika yapıcı sözünde durursa ortaya çıkan toplumsal maliyet
GD	: Ödemeler dengesi hesabında genel denge	LA	: Langrange fonksiyonu
H _c	: Cari dönem Hamiltonian fonksiyonu	LİEDF	: Bankaların likiditesini etkileyen diğer unsurlar
i	: Nominal faiz haddi	LİY	: TCMB'nin likidite yönetimi için yaptığı işlemler
i _a	: Merkez bankalarının borç alma faizi	LM	: Para piyasasının dengede olduğu faiz ve gelir bileşenleri ve bu ilişkinin eğrisi
i _{Bn,w}	: n-yıl vadeli iskontolu tahvilin vadeye kadar verimi	Ln(X)	: X değişkeninin doğal logaritması
i ^e	: Beklenen nominal faiz haddi	M	: Para stoku, para arzı
i _h	: Merkez bankalarının hedef faizi	M ^d	: Para talebi
i _{Kn,w}	: n-yıl vadeli kuponlu tahvilin vadeye kadar verimi	M ^S	: Para arzı
i _{KO,w}	: Konsolun (sonsuz vadeli kuponlu tahvilin) vadeye kadar verimi	m	: Reel para arzı
i _{KR}	: Kredi faizi	M1	: M1 para arzı
i _r	: Riskli nominal faiz haddi	μ	: Kamuya açılan kredilerin artış hızı
i _v	: Merkez bankalarının borç verme faizi		
igo	: İç getiri oranı		
İG	: İşgücü		

N	: İstihdam. Para talebi bölümünde ise tahvili paraya çevirme işlem sayısı	$Q_{TL/\$}$: Dolar-lira reel döviz kuru
NDV	: TCMB'nin net dış varlıkları	R	: Reel faiz faktörü
NHN	: Ödemeler dengesi hesabında net hata ve noksan	R_r	: Riskli reel faiz faktörü
$NİV$: TCMB'nin net iç varlıkları	r	: Reel faiz haddi
$NİVD$: TCMB'nin net diğer iç varlıkları	r_{kr}	: Reel kredi faiz haddi
$NKİK$: TCMB'nin net kamuya açılan iç kredileri	r_r	: Riskli reel faiz haddi
NX	: Net ihracat: İhracat ile ithalat arasındaki fark	REZ	: Ödemeler dengesi hesabında resmi rezervler
o_N	: Nakit tercih oranı	ρ	: Risk primi
o_F	: Bankaların serbest mevduatları/mevduat oranı	s	: Reel senyoraj geliri
$o_{YP/TL}$: Yabancı para cinsinden mevduat/lira cinsinden mevduat oranı	s'	: Senyoraj geliri/GSYH
o_z	: Zorunlu karşılık oranı	SE	: Bankaların sermayesi
OY	: Oy miktarı	$SERFİN$: Ödemeler dengesi hesabında sermaye ve finans hesabı
$ök$: Borcun ödenmeyen kısmı	σ	: Makro-sakıngan politika aracı
$öo$: Borcun ödenmemesi olasılığı	σ^2	: Varyans
P	: Fiyatlar genel düzeyi	T	: Reel vergi gelirleri, para talebi konusunda değişim miktarı
$P_{Bn,a}$: n-yıl vadeli iskontolu tahvilin alış fiyatı	θ	: Mali yatırımcıların riskten kaçınma katsayısı (risk alma iştahının tersi)
$P_{Bn,s}$: n-yıl vadeli iskontolu tahvilin satış fiyatı	TM	: Toplam maliyet
$P_{Kn,a}$: n-yıl vadeli kuponlu tahvilin alış fiyatı	U	: İşsizlik oranı
$P_{K0,a}$: Konsolun (sonsuz vadeli kuponlu tahvilin) alış fiyatı	u^{es}	: Eşik şok değeri
ρ	: Olasılık	U_n	: Doğal işsizlik oranı
π	: Enflasyon oranı	V	: Paranın dolaşım hızı
π^e	: Beklenen enflasyon oranı	VA	: Bankaların toplam varlıkları
$Pr(X)$: X'in gerçekleşme olasılığı	var	: Varyans
PP	Merkez bankasının faiz tepki fonksiyonu ve eğrisi	vp	: Vade primi
PT	: Para tabanı	w	: Nominal ücret
Q	: Reel döviz kuru	w_j	: Ağırlıklı ortalama alınırken j. değişkenin ağırlığı
Q^e	: Beklenen reel döviz kuru	W	: Servet
		\dot{x}	: Çıktı açığı
		$\dot{X} = d(X)/dt$: X değişkeninin zamana göre türevi
		X^*	: X gibi bir değişkenin yabancı ülke için olanı
		Y	: Reel gelir, reel GSYH
		YM	: Yatırım maliyeti